

NOTA AAN DE LEDEN VAN DE VLAAMSE REGERING

**Betreft: Ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering houdende
toekenning van een subsidie aan het lokaal loket
kinderopvang**

Principiële goedkeuring

Bijlagen:

- het ontwerp besluit;
- het advies van de Inspectie van Financiën van 18 mei 2018;
- het begrotingsakkoord van 12 juli 2018.

1. INHOUDELIJK

1.1 Situering

De Vlaamse regering zet in op toegankelijke en flexibele kinderopvang. Om deze reden werd geëvalueerd in welke mate er in het decreet en de uitvoeringsbesluiten onbedoelde belemmeringen zitten voor een kwaliteitsvolle en flexibele kinderopvang.

De huidige regeling voor flexibele opvang (geregeld in het Subsidiebesluit van 22 november 2013) is complex, houdt drempels in met betrekking tot de toegankelijkheid en houdt mogelijks geen rekening met de reële noden en behoeften van (potentiële) gebruikers van dit aanbod omdat hier onvoldoende zicht op is.

Om aanbod en vraag op elkaar af te stemmen werd een traject opgestart waarbij zowel gezinnen als een ruime groep van uiteenlopende stakeholders (ook van buiten de kinderopvangsector) werden betrokken. Niet alleen werden de noden en behoeften bij (potentiële) gebruikers van kinderopvang getoetst, maar ook aan de aanbodszijde werd onderzocht wat de mogelijkheden en struikelblokken zijn. Alle informatie vergaard tijdens het exploratief onderzoek (nog aangevuld met praktijkbezoeken) werd gebundeld en leidde tot het volgende voorstel:

- Aanpassen van het aanbod (ruimere openingsmomenten en dringende kinderopvang) en uitbreiden van het aanbod, wat aanleiding geeft tot wijziging van het Subsidiebesluit van 22 november 2013, wat betreft flexibele opvang;
- Voorzien van een dispatcher, die als functie heeft gezinnen wegwijs te maken en hulp te bieden specifiek bij het zoeken naar een flexibele opvangplaats. Rekening houdend met de decretale opdrachten m.b.t. een lokaal loket kinderopvang, is het evident dat deze rol van dispatcher bij de lokale loketten kinderopvang kan worden gelegd.

Lokale loketten kinderopvang zijn een belangrijke hefboom in het realiseren van een toegankelijke en flexibele kinderopvang. Het zijn immers neutrale informatie- en ondersteuningspunten voor alle gezinnen met een vraag naar kinderopvang, in de vorm van een netwerk van actoren relevant voor kinderopvang. Ze zijn vooral van belang bij atypische opvangvragen waaronder vragen naar dringende opvang of naar opvang met verruimde openingsmomenten. Het decreet opvang baby's en peuters voorziet dat in elke gemeente één lokaal loket is. Uit de enquête van eind 2016 blijkt echter dat slechts in één op de 5 gemeenten een lokaal loket actief is en dat heel wat lokale besturen duidelijke richtlijnen en ondersteuning afwachten om hier verder werk van te maken.

Dit heeft geleid tot de volgende acties:

- het wijzigen van de huidige regeling voor flexibele opvang, via ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het Subsidiebesluit van 22 november 2013, wat betreft flexibele opvang;
- een nadere regeling voor het lokaal loket kinderopvang, via ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering houdende een subsidie aan voor het lokaal loket kinderopvang;
- het wijzigen van het besluit van de Vlaamse Regering van 27 november 2015 houdende de voorwaarden voor de erkenning en de subsidiëring van gemandateerde voorzieningen, coördinatiepunten en flexibele opvangpools van doelgroepwerknemers, de voorwaarden voor de toestemming en de subsidiëring van lokale diensten buurtgerichte buitenschoolse opvang, en de voorwaarden voor een aanvullende subsidie voor organisatoren met een vergunning groepsopvang en een plussubsidie; dat als volgt wordt gewijzigd:
 - o de subsidie voor coördinatiepunten wordt stopgezet, en geheroriënteerd naar de subsidie voor lokale loketten kinderopvang (zie ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering houdende een subsidie het lokaal loket kinderopvang);
 - o de subsidie voor flexibele opvangpools baby's en peuters wordt stopgezet, en geheroriënteerd naar de subsidie voor ruimere openingsmomenten en dringende kinderopvang (zie ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het Subsidiebesluit van 22 november 2013, wat betreft flexibele opvang).

De wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 27 november 2015 maakt dus heroriëntering mogelijk op het vlak van de lokale loketten, met het oog op het ondersteunen van ouders in de zoektocht naar passende opvang, en op het vlak van flexibele kinderopvang, met het oog op het vernieuwde aanbod flexibele opvang. De huidige coördinatiefunctie van de gemandateerde voorzieningen heeft immers gelijkaardige opdrachten als het lokaal loket en het is dus niet logisch dat deze naast elkaar zouden blijven bestaan. Ook de opdrachten van de flexibele opvangpools van de gemandateerde voorzieningen worden op die manier gestroomlijnd met de nieuwe regelgeving inzake flexibele opvang voor de groepsopvang.

De subsidie voor flexibele opvangpools buitenschoolse opvang en de subsidie voor lokale diensten buurtgerichte buitenschoolse opvang blijft behouden. Dit in afwachting van een hervorming van de subsidiëring voor buitenschoolse opvang.

Ook de aanvullende subsidie, vanuit WSE, voor de inschakelingstrajecten van de doelgroepwerknemers lokale diensteneconomie voor vergunde organisatoren met plussubsidie blijft behouden.

1.2 Context

Het decreet van 20 april 2012 houdende kinderopvang van baby's en peuters bevat het decretaal kader voor de lokale loketten kinderopvang. Om de zoektocht naar kinderopvang te vergemakkelijken voor de gezinnen, en aldus de toegankelijkheid tot kinderopvang te verbeteren, worden er lokale loketten kinderopvang opgericht.

Onder lokaal loket kinderopvang wordt verstaan (artikel 1, 10°, van het decreet van 20 april 2012): een neutraal informatie- en ondersteuningspunt voor gezinnen met een vraag naar kinderopvang, in de vorm van een netwerk van actoren die relevant zijn voor kinderopvang. Opgemerkt wordt dat deze definitie sowieso geldt en niet meer herhaald hoeft te worden in huidig besluit.

De opdrachten voor de lokale loketten kinderopvang worden decretaal vastgelegd (artikel 13 van voormeld decreet), en worden nader uitgelegd in de memorie van toelichting bij het voormelde decreet.

Samengevat, zijn de opdrachten vierdelig:

1° het coördineren van de registratie van vragen naar opvangplaatsen;

2° het informeren van de gezinnen over vrije opvangplaatsen. Belangrijk hierbij is de aandacht voor de meest kwetsbare gezinnen en de vraag naar flexibele opvangplaatsen.

3° het actief investeren in het uitbouwen van een netwerk met de organisatoren van kinderopvang en instanties die werken met gezinnen met jonge kinderen en die mogelijk een behoefte aan kinderopvang kunnen hebben. Het lokaal loket kinderopvang kan dan ook actieve ondersteuning bieden aan kinderopvangvoorzieningen in functie van het kunnen realiseren van de voorrangregels vermeld in artikel 8 en 9 van het decreet van 20 april 2012.

4° het bundelen van beschikbare informatie over de realiteit inzake vraag en het vastgestelde vrije aanbod in functie van informatie en advies ter zake aan de lokale besturen, de kinderopvangvoorzieningen en Kind en Gezin.

In het decreet is voorzien dat de Vlaamse Regering nadere regels kan ontwikkelen en budget voorzien op basis waarvan Kind en Gezin een subsidie kan toekennen aan de lokale actor die de organisatie van het lokaal loket kinderopvang op zich neemt.

Opgemerkt wordt dat er een globaal overzicht van alle bestaande, werkende lokale loketten opgenomen zal worden op de website van Kind en Gezin. Elk functionerend lokaal loket kinderopvang kan zich dus melden bij Kind en Gezin, ook als het (nog) geen subsidie krijgt zoals voorzien door het voorliggend ontwerp van besluit.

1.3 Artikelsgewijze toelichting

Overzicht rechtsgronden

Artikel van voorliggend ontwerpbesluit	Rechtsgrond in het decreet van 20 april 2012
Art. 1	/
Art. 2	Art. 11, 1°, art 12, §1 en §3, art 13, vierde lid
Art. 3	Art. 13, vierde lid
Art. 4-6	Art. 11, 1°, en 12, §1
Art. 7-9	Art. 12, §3
Art. 10 toezicht	Artikel 13, vierde lid
Art. 11-12	Art. 12, §3
Art. 13	inwerkingtredingsbepaling
Art. 14	uitvoeringsbepaling

Artikel 1. Definities.

Er worden een aantal begrippen gedefinieerd die de basis vormen voor huidige regeling, zoals "Kind en Gezin" en het "decreet van 20 april 2012".

Artikel 2. Subsidiekader

Elk lokaal loket kinderopvang in Vlaanderen en in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad kan een subsidie krijgen, er is met andere woorden geen subsidietoekenning op basis van een programmatie.

Wel moet het lokaal loket kinderopvang:

- 1° een specifieke aanvraag doen bij Kind en Gezin;
- 2° de vorm aannemen van een rechtspersoon zonder winstoogmerk, om een goede controle op de besteding van de middelen mogelijk te maken;
- 3° de opdrachten effectief opnemen.

Artikel 3. Subsidieopdrachten

De opdrachten, vermeld in artikel 13, eerste lid decreet worden gespecificeerd.

Cruciaal is de registratie van het aantal unieke opvangvragen (unieke identificatie) met vermelding van het aantal onbeantwoorde vragen. Daarbij worden een aantal specifieke types opvangvragen in de verf gezet. Doelstelling is dat het lokaal loket naast kwetsbare gezinnen, ook specifieke aandacht geeft aan andere opvangvragen waarvoor extra ondersteuning aangewezen is: dringende kinderopvang, flexibele openingstijden, voorrangsgroepen en inclusieve kinderopvang van kinderen met een specifieke zorgbehoefte. Voor deze specifieke opvangvragen wordt een aparte registratie gevraagd.

De informatie die op die manier geregistreerd wordt is waardevol, zowel voor het lokale bestuur en alle organisaties die deelnemen aan de lokale samenwerking, als voor Kind en Gezin in het kader van de programmatie. Daarom wordt gevraagd dat het lokaal loket kinderopvang deze informatie openbaar zou maken en jaarlijks digitaal zou rapporteren aan Kind en Gezin.

Het is de bedoeling dat het lokaal loket kinderopvang gestalte krijgt in afstemming met het Huis van het Kind, dat dienstverlening aan gezinnen met kinderen samenbrengt en waar het lokaal loket kinderopvang dus best een plaats in krijgt. Het lokaal loket kinderopvang is geen verplichte partner van het Huis van het Kind, maar er wordt minimaal verwacht dat er afstemming plaatsvindt (zie ook artikel 7, 7° a)). Dit is in overeenstemming met de beleidskeuze om de Huizen van het Kind het speerpunt te maken van het Vlaamse gezinsbeleid en om de volgende jaren werk te maken van het versterken van samenwerkingsverbanden om zo lokaal een kwaliteitsvol en geïntegreerd dienstverleningsaanbod uit te bouwen dat aansluit op de noden en verwachtingen van ouders en kinderen vandaag.

Opgemerkt wordt dat, volgens artikel 13 tweede lid van het decreet, elke lokale actor relevant voor kinderopvang, de organisatie van het lokaal loket kinderopvang op zich kan nemen, en bij gebrek aan initiatief neemt het lokaal bestuur deze opdracht op. Hoe het lokaal loket concreet vorm krijgt en wie welke rol precies opneemt is dus voorwerp van lokaal overleg tussen het lokaal bestuur – in zijn lokale regierol – organisatoren kinderopvang en het Huis van het Kind. Daarbij zal gezocht moeten worden naar een evenwicht tussen coördinatie met het oog op ondersteuning van gezinnen en in kaart brengen van de opvangvragen enerzijds en respect voor autonomie van organisatoren anderzijds.

Er wordt een link gemaakt naar buitenschoolse opvang, gezien kinderopvang van baby's en peuters en buitenschoolse opvang sterk samen hangt voor de gezinnen, en het de bedoeling is dat samenwerking voor buitenschoolse opvang zal groeien binnen het Huis van het Kind. Van het lokaal loket kinderopvang wordt meer bepaald ook verwacht dat ze gezinnen kunnen informeren over het aanbod aan buitenschoolse opvang, naast het aanbod aan kinderopvang van baby's en peuters.

Het lokaal loket kinderopvang moet meewerken aan de doelstellingen van het Huis van het Kind en van het lokaal sociaal beleid, gezien de onderlinge link:

- het lokaal loket kinderopvang en het Huis van het Kind hebben als gemeenschappelijke doelstelling de toegankelijkheid en het bereik van de dienstverlening te verhogen via lokale samenwerking en bundeling van het aanbod;
- het decreet lokaal sociaal beleid geeft het lokaal bestuur alle troeven in handen om aan de gezinnen een maximale toegankelijkheid te garanderen tot gezinsondersteunende voorzieningen (inclusief kinderopvang) en onderbescherming tegen te gaan. Opgemerkt wordt dat als het lokaal bestuur naast zijn rol inzake lokale regie ook de rol van lokale actor opneemt, het dan belangrijk is om deze rollen voldoende van elkaar te scheiden. Indien het lokaal bestuur verantwoordelijk is voor het lokaal loket, zal het moeten instaan voor de gelijkwaardigheid van alle actoren kinderopvang.

Opgemerkt wordt dat als er geen Huis van het Kind operationeel is, de eraan gelinkte bepalingen zonder voorwerp zijn.

Artikel 4, 5 en 6.

De verdeling van het globale budget en de berekening van de subsidie per lokaal loket gebeurt op basis van de indicatoren die ook gehanteerd worden voor de subsidieberekening van het Huis van het Kind. Het gemiddeld bedrag van de subsidie bedraagt 3.413,97 euro. Er wordt geïndexeerd en vijfjaarlijks herberekend.

De subsidie wordt betaald met voorschotten per kwartaal en een saldoafrekening. Uiteraard zal Kind en Gezin geen subsidie betalen als er ernstige problemen zijn, in welk geval Kind en Gezin een specifieke regeling zal kunnen opleggen, rekening houdend met het principe van proportionaliteit.

De subsidie wordt aangerekend op de begroting van Kind en Gezin.

Opgemerkt wordt verder dat de subsidie niet beschouwd wordt als een dienst van algemeen economisch belang gezien er voor dit soort dienstverlening geen sprake is van 'concurrentie' op de markt.

Artikel 7, 8 en 9. Procedure

De subsidie wordt aangevraagd door, en toegekend aan de lokale actor die reglementair tot stand is gekomen (zie artikel 13, tweede lid) en de opdrachten realiseert. Opgemerkt wordt dat de subsidie dus niet toegekend wordt aan het Huis van het Kind, wat evenwel niet belet dat lokaal gezocht wordt naar een zo efficiënt mogelijke inzet van middelen.

De aanvraag gebeurt elektronisch, waarbij bepaalde gegevens doorgegeven moeten worden. Kind en Gezin zal administratieve richtlijnen ontwikkelen, zonder dat er evenwel bijkomende verplichtingen worden opgelegd.

De aanvraag moet ook duidelijk maken dat er afstemming is met het Huis van het Kind. Opgemerkt wordt dat als er geen Huis van het Kind operationeel is, deze eraan gelinkte bepaling zonder voorwerp is.

Artikel 10, 11 en 12. Toezicht en handhaving

Kind en Gezin zal het toezicht opnemen.

Opgemerkt wordt dat Zorginspectie controle doet (voornamelijk de boekhouding) op basis van generieke regelgeving, bijgevolg is er in voorliggend besluit geen specifieke bepaling opgenomen.

Indien nodig zal, in principe na aanmaning, de subsidie geschorst, stopgezet of teruggevorderd worden.

Voor de handhaving van de subsidie, indien de subsidieopdrachten niet naar behoren worden uitgevoerd, wordt voor alle duidelijkheid verwezen naar de algemeen van toepassing zijnde terugvorderingsbepalingen.

Artikel 9. Inwerkingtreding

Het besluit treedt in werking op 1 april 2019.

2. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP DE BEGROTING VAN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP

2.1 Financiële weerslag van het voorstel (en vereiste kredieten)

Het lokaal loket Kinderopvang zal gesubsidieerd worden vanuit het geheroriënteerde budget van de gemandateerde voorziening. Dit budget bedraagt 918 019,89 euro.

Dit budget wordt verhoogd met 200 000 euro (uit de uitbreidingsbeleid jeugdhulp, meer bepaald voor preventieve gezinsondersteuning).

Het finaal budget voor het lokaal loket bedraagt dus 1 118 019,89 euro.

Het bedrag van de subsidie wordt berekend conform artikel 22 van het besluit van de Vlaamse Regering van 28 maart 2014 tot uitvoering van het decreet van 29 november 2013 houdende de organisatie van preventieve gezinsondersteuning. De herberekening gebeurt om de 5 jaar.

Het globaal subsidiebedrag van 1 118 019,89 euro wordt geïndexeerd volgens vermelde indexformule in voorliggend ontwerp.

Concreet

Binnen de budgettaire marges wordt er rekening gehouden met de bovenvermelde parameters en de formule, en wordt er een bedrag per lokaal loket bepaald.

Conclusie

Voorliggend ontwerp omvat de subsidieregels met betrekking tot het lokaal loket kinderopvang. De subsidiëring hiervan gebeurt binnen een gesloten budget. (volgt spilindexoverschrijding).

2.2 Inspectie van Financiën

Het advies van de Inspectie van Financiën met referentienummer JVE/AVP/18/0223 werd verleend op 18 mei 2018.

De Inspectie van Financiën gaat akkoord met het voorstel, en stelt dat het begrotingsakkoord vereist is.

2.3 Begrotingsakkoord

Het gunstig begrotingsakkoord werd verleend op 12 juli 2018.

3. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP DE LOKALE BESTUREN

- 1 personeel: het voorstel heeft geen weerslag op gebied van personeelsinzet;
- 2 werkingsuitgaven: het voorstel heeft geen weerslag op de lopende uitgaven van de lokale besturen;
- 3 investeringen en schulden: het voorstel heeft geen investeringen als gevolg;
- 4 ontvangsten: het voorstel heeft geen bijkomende ontvangsten als gevolg;
- 5 conclusie: het voorstel heeft geen weerslag op de lokale besturen.

4. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP HET PERSONEELSBESTAND EN DE PERSONEELSBUDGETTEN

Het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op het personeelsbestand en op het personeelsbudget, zodat het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor de bestuurszaken, niet vereist is.

5. KWALITEIT VAN DE REGELGEVING

5.1 Wetgevingstechnisch en taalkundig advies

Het bijgaande ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering werd aangepast aan het wetgevingstechnisch en taalkundig advies nr. 2018/213 van 25 mei 2018.

5.2 RIA

De onderbouwing van het dossier, zoals afwegingen of motivering, is verweven doorheen de andere rubrieken van de nota.

5.3 Zorginspectie

Zorginspectie werd geconsulteerd en heeft geen bemerkingen bij voorliggend voorstel.

6. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar principiële goedkeuring te hechten aan het bijgaande ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering houdende toekenning van een subsidie aan het lokaal loket kinderopvang;
- 2° de Vlaamse minister, bevoegd voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, te gelasten over voornoemd ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering het advies in te winnen van de Raad van State, met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van 30 dagen, met toepassing van artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin,

Jo VANDEURZEN